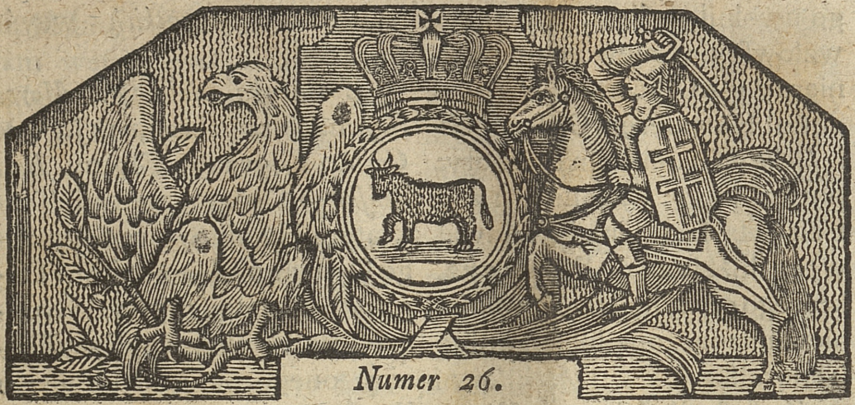

Numer 26.

GAZETA WARSZAWSKA

WE SRZODE DNIA 1. KWIETNIA ROKU 1778.

Z Warszawy dnia 1. Kwietnia Jeymość Pani z Xiążąt *Lubomirskich Potocka* Pisarzowa W. *Litew.* w przeszły piątek przed samym południem, a nazaiutrz o tymże samym czasie Jeymość Pani z *Mostowskich Przezdziecka* Starościna *Błudeńska*, szczęśliwie powiły Córki.

Z Sztokolmu dnia 27. Lutego. Dnia 17. teraźnieyszego miesiąca, umarł w Dobrach swoich *Gothardsberg* zwanych *Goth. W: Marks* Baron *de Wurtemberg* Felt-Marszałek Kawaler y Kommendor Orderow Królewskich w Roku wieku swego 90. Urodzony 15. Maia 1688. w *Rydze*, przyioł woienną Woluntaryusza służbę w *Szwecyi* 1699. z kąd przeniosł się do *Hollandyi* 1703. potym do *Francyi* 1705. y znaydował się na bataliach de *Ramillies* y *de Malplaquet.* Powròciwszy do *Szwecyi* 1710. był na wszystkich potyczkach *Karola XII.* y Króla *Fryderyka*, od ktòrego otrzymał Indygenat y posłany był do *Peterburga* z oznaymieniem wstąpienia Królewskiego na Tron. Roku 1719. y 1720. miał rangę Generała w Woysku *Sztokolmskim*. R. 1721. był Kommendantem *Finlandyi* od Woyska *Rossyiskiego* wyprożnioney, od które-

go uwolniły *Aland*, w R. 1742. wziowszy w niewolę 150. żołnierzy y z Officerami. R. 1754. został Kawalerem Orderu *Serafinów* y Generałem Piechoty; potym 1759. Baronem 1763 Felt-Marszałkiem. Zostawał w tey służbie aż do Roku 1772. którego otrzymał swe uwolnienie z naznaczoną sobie Pensyą Generalską.

Z Austryi dnia 7. Marca. Na bliską w Kraiach naszych woynę, do którey wszelkie widzim przygotowania, mianowano, iak słychać, trzech wielkich Generałow, *Laudona*, *Haddicka* y *Nadastego*. Felczerów co naywięcey zewsząd zaciągaią y Apteki obozowe pilnie oporządzaią. Dnia 4. Marca przez *Leopolstadt*, Przedmieście *Wiedeńskie*, przechodziła Partya *Kroatów*; reszta ciągneła na *Presburg*; dokąd y Dwór na przypatrzenie się ich marszowi udał się. Ponieważ tego rodzaiu woyska na ostatku zawsze ruszane bywaią, gdyż póki na stanowiskach swoich zostaią, nic nie kosztuią skarbowi; różne sobie myśli z tąd wielu roić poczyna. *Włoskie* Woyska na *Tyrol* ciągną do *Niemiec*, a na ich mieysce *Toskańskie* do *Włoskich* Prowincyi *Austryackich* weyść maią.

Z Paryża dnia 9. Marca. Słychać tu teraz, iż J. P. de *Cornic*, Leytnant Flotny *Brestenskiego* Departamentu, z Traktatem-Handlowym, od naszego Dworu y *Amerykańskich* Deputatów podpisanym, do Kongressu iest wysłany po Ratyfikacyą onego, y przed końcem Kwietnia ma nazad powròcić. Nawet y to twierdzą niektórzy, że *Francya* Osadom na odyskanie *Kanady* posiłki swe ofiaruie.

Z Turynu dnia 28. Lutego. Przypadek Posła *Pruskiego* z iednym z Officerów tuteyszych, takim sposobem (iako się teraz dokładniey wyiawiać poczyna) miał się przytrafić. Baron de *Keith*, Extraordynaryiny Króla Jmci *Pruskiego* u tego Dworu Poseł, znaydował się dnia 23. przeszłego Miesiąca u Margrafa *d'Aglié*; gdzie oprócz innych Gości, naywięcey się bawił z Kawalerem *Tresia*, Kapitanem Reymentu Dragonii Królewskiey, rozmawiaiąc z nim o niektórych operacyach Chymicznych: Po tey rozmowie, wyszli obydwa, niewiadomo z iakiey przyczyny,

do bliſkiego pokoiu; y ledwo tam weſzli, posłyſzano zaraz hałas. Przytomni w Sali zbiegli ſię wnet do tego pokoiu, y znaleźli obydwuch z dobytemi ſzpadami: Kapitana leżącego na ziemi y broniącego ſię, a J. Pana de *Keith* do niego mierzącego. Poczęto ich zaraz łagodzić, y Baron de *Keith* przeproſiwſzy Margrafa *d' Aglié*, wnet odiechał. Kapitan *Treſia*, raniony dwa razy lekko, opowiedział zaraz całą rzecz, oświadczaiącſię, że ani na ten czas, ani przedtym, żadney z tym Miniſtrem niemiał nigdy kłòtni; że przyprowadzony od niego do tego pokoiu, zaraz był mocno w głowę uderzony, y grubemi słowy łaiany; y że broniącyſię od iego ſzpady, y razem dobywaiący ſwoiey, upuścił ią, y chcąc podnieść, przymuſzony był bronićſię w tym ſtanie, w którym go znaleziono. Uwiadomiony o tey ſprawie przez świadków Naypierwſzy Miniſter ſtanu Hrabia du *Perron*, doniosł ią wſzyſtkim Miniſtrom Cudzoziemſkim; y umòwiwſzyſię z nimi, wysłał do pomienionego Miniſtra iednego Officera, któryby mu doniosł, że miał dane ſobie inſtrukcye do mienia baczności na iego Oſobę, bez naymnieyſzey iednak uymy iego Charakterowi. Wyznał Baron *de Keith*, że uraził Kapitana; y przeto oświadczyłſię, że chciał mu dać ſatysfakcyą ſpoſobem zwyczaynym, będąc nawet gotowym zrzecſię na piśmie Przywileiow ſwego Doſtoieńſtwa, ieśliby do tego było na przeſzkodzie. Niemogąc na to zezwolić przysłany Officer, uſiłował nakłonić Miniſtra, żeby ſam dla ſiebie o Straż upraſzał; ale widząc że dalekim był od tego, owſzem poczynał grozić piſtoletami, ieśliby kto mu naymnieyſzą przykrość chciał czynić, powrócił do Hrabi du *Perron;* y po opowiedzeniu, co ſię ſtało, a naybarziey dla tey exkuzy, którą Baron de *Keith* dawał, iakoby miewał czaſem pomieſzanie rozumu, w ktòrym niebył nad ſobą panem, zakazano iemu bywać w Pałacu. Piſał on potym bilet do Hrabi du *Perron*, proſząc go, żeby niechciał tey ſprawy donieść iego Dworowi, takim ſpoſobem, któryby mógł uczynić ſzkodę iego honorowi; był także z wizytą u Miniſtra Spraw Cu-

dzoziemſkich ; ale niebędąc tam przyięty, poſtrzegaiąc przytym, że poſtanowiono przydać mu Wartę, wyiechał poźno w nocy z całym ſwoim Ekwipażem. Słychać teraz że ſię udał do *Medyolanu*, y żyie tam w wielkim *Incognito*, czekaiąc woli y rozporządzenia Dworu *Berlińſkiego*.

Z Wiednia dnia 28. Lutego. Hrabia *Franciſzek de Kaunitz* Generał-Major y Szambelan, wyiechał dnia zawczorayſzego do *Petersburga* z powinſzowaniem Dworowi *Roſſyiſkiemu* Narodzenia W. Xiążęcia Jmci *Alexandra Pawłowicza.* Spodziewamyſię tu wkrótce doſkonałego, y po wielu iuż Kraiach znaiomego Sztycharza *Bazyleyſkiego*; który Jmieniem ſamego Ceſarza Jmci do *Wiednia* ieſt zaproſzony.

Na utrzymanie Opery *Niemieckiey* Ceſarz Jmść 60,000. Złotych corocznie naznaczył.

Dowiaduiemyſię z *Węgier* że ponieważ byſtra rzeka *Keres*, y przykre barzo Góry trudniły niemało Trakt z *Ziemi Siedmiogrodzkiey* do *Waradynu*; przeto z rozkazu Ceſarzowey Jeymci Królowey Baron *Zerwańſki* Indżynier ma mieć ſtaranie, żeby mieyſcami nowe Koryta dla Rzeki przekopano, góry zaś w przykrych mieyſcach minami wyſadzono, y Moſtami kamiennemi połączono. Dzieło to w przeſzłym Roku poczęte, w teraźnieyſzym będzie zakończone; tym łatwiey, że Powiat *Biharreńſki* Robotnikow, Podwod, y wſzelkiey pomocy dodać ſam od ſiebie do tey roboty obiecał. Wielki z tego dla *Górnych Węgier* y *Ziemi Siedmiogrodzkiey*, przez ułatwienie wzaiemnego handlu, pożytek wyniknie.

Urodzony Piotr Tepper *Bankier* Warſzawſki, *podaie do publiczney wiadomości wſzyſtkich, iż ieſt u niego złożony Tyſiąc Czerwonych Złotych, na nadgrodę temu, ktoby mógł dowodnie okazać Authora, lub tego co piſał, lub też tego co rozrzucał kartki, na Reducie oſtatniey Roku teraznieyſzego we Wtorek Zapuſtny tu w* Warſzawie: *ktokolwiek tedy może o wſpomnionym Authorze, lub tym co piſał, lub tym co rozrzucał wiedzieć, ma ſię udać do Urodzonego* Teppera *y iaktylko , doſtateczne y niemylne uczyni temu y komu należeć będzie uwiadomienie, złożony Tyſiąc Czerwonych Złotych odbierze.*

Numer. 26.

SUPLEMENT

DO GAZETY WARSZAWSKIEY

WE SRZODE DNIA 1. KWIETNIA ROKU 1778.

Z Ratyſbony dnia 2. Marca. Według piſma chodzącego teraz po ręku, pokazuieſię że Elektorſtwo *Bawarſkie* zamyka Wielkich Regencyi Głównych 4. wielkich Miaſt 35. mnieyſzych 94. Trybunałów ſądowych rozmaitych 97. Kapituł y Biſkupſtw 8. Prałackich Klaſztorów 75. ogółem Klaſztorów 146. Zamków y Dworów Szlacheckich 720. Kościołów za miaſtmi 21,178. a wcałym Kraiu z Mieyſkiemi 29,241. Wſi 14,786. oſobnych Dworów 4,130. Spławnych wód 5. Nazwiſka maiących Rzek 1,270. Jezior 100. Borow y Lasow znacznych 360. Młynów 28,409. Kuznić 18,916. Oſiadłych Poddanych naydowało ſię 3,661,200. licząc więc od dymu po 45. Graycarów, intrata 1,600,500. Talarów czyni. Nie liczono tu w ludziach, tych, co wolni ſą y nieoſiadli. Do intrat przyſtępuią dochody Solne, piwne, z przedaży miedzi, żelaza, ołowiu, zwierzyny y wiele innych, które to Elektorſtwo iednym z naymożnieyſzych czyniły.

Z Bawaryi dnia 5. Marca. Z *Straubingi* dochodzi nas wiadomość, iż tam oſadzona będzie Regencya *Auſtryacka*; w Mieście ſamym, z Familii Xiąże ma rezydować, a Kraie świeżo nabyte *Auſtryackim Xięſtwem Bawarſkim* zwane będą na potym.

Z Neapolu dnia 17. Lutego. Wczorayſzey nocy Baron Von *Bleſſen*, *Duńſki* do Dworu Naſzego Miniſter, tu ſtanoł; z tąd zaś wyznaczony do *Kopenhagi* wzaiemnie Miniſter Graf *Luccheſi* iuż także wybieraſię w drogę: a Xiąże de S. *Nicola*, do *Petersburga* w charakterze Poſła Pełnomo-

enego wyiedzie. Onegday Arcybiſkup naſz ogłoſił tu na całe Króleſtwo wydaną *Bullam Cruciatæ*, rozmaite zawieraiącą dla tych Odpuſty, coby ſię przyłożyli do ſkładki, która na zaſłonę tego Państwa od napaści Korſarzów *Tureckich* ma być obrócona.

Od Granic Niemieckich dnia 7. Marca. *Multańſkim* y *Wołoſkim* Panom przednieyſzym zapowiedzieć kazała *Porta*, żeby za wybuchnieniem woyny, żony dzieci y ſkarby ſwoie do *Carogrodu* uwozili dla beſpieczeństwa: lecz iako przeſzłey Woyny *Wołoſzczyzna* do *Siedmiogrodzkiey* Ziemi, co naydroższego miała, uwoziła; tak może y tego razu w tęż uprowadzać wſzyſtko zechce ſtronę. Głównym beſpieczeństwa ich y ucieczki mieyſcem w tedy Miaſto było *Kronſtadt*. Do *Lwowa* od *Wiedeńſkiego* Dworu wyiść teraz miał rozkaz dla woyſk w tym Kraiu ſtoiących, aby ſię miały w gotowości do marſzu.

Z Ratysbony dnia 6. Marca. Stany *Bawarſkie* wydały Piſmo, w którym wywodzą; że wyżſza y niżſza *Bawarya* bez naruſzenia przywileiow wolności Stanom nadaney y od Ceſarzów potwierdzoney, rozerwane być nie mogą. Xiąże Jmć Elektor z podanym ſobie tym Piſmem do ſamego Ceſarza Jmci, iako *ultimæ inſtantiæ* Sędziego, Stany odkazał. Dowodzi też Author onego, że *Bawarya* od ſtarodawnych czaſów męſkiey tylko płci dziedzictwem y lennością bywała.

Z Londynu dnia 6. Marca. O Generale *Lee* mamy wiadomość, iż mu w N. *Torku* na parol wolność przechadzania ſię po mieście dano; przygoda to ſnać Generała *Burgoyne* tę mu folgę przyniosła. Gdy 3. Marca w *Izbie Niżſzey* w ſuppliki oſadzonych za długi weyrzano, pokazało ſię, że za nie oſób 16,000. ſiedzi w areſzcie. Ma więc podana być propozycya na poratowanie dłużników nie mogących opłacić ſię. Summa, którą tego razu myśli pożyczyć Zwierzchność kraiowa, 6. millionów 480,000. F. S. iak ſłychać dochodzi. Wielu tu zakładaſię, po dzie-

śęć przeciwko iednemu ſtawiąc wzakładzie, że pokoy z Oſadami iuż ieſt zawarty. Jnni twierdzą za pewną, że *Karolina* y *Wirginia* Prowincye z PP. *Howe* oſobny uczyniły Traktat. Drudzy powiadaią, iż Miniſterium *Francuſkie* oświadczyłoſię, że o Tabace Artykuł tak ieſt ważny dla *Francyi*, że go bez uſzczerbku znacznego w dochodach odſtąpić nie może, y przeto wſzelkich śrzodków użyć gotowa do utrzymania ſię przy nim; że *Francya* dotąd z *Anglii* brała tabaki, których że teraz tam od ſporego czaſu, niemaſz, w inſzą ſtronę po nią muſiała ſię udać; że Król Jmść *Francuſki* poſtanowił handlowi ſwoich poddanych opiekę dać y obronę ſkuteczną. Eſkadra naſza, pod Kommendą J P. *Digby* wyſłana w tych dniach, ma ten rozkaz, aby wſzyſtkie do *Ameryki* dążące Statki przetrząſała; mianowicie zaś wykonać to ma na tych, które J. P. de la *Mothe Piquet* przeprowadza.

Z Włoch dnia 24. Lutego. Słychać, że do *Mediolanu* od Ceſarzowey Jeymci Królowey przyſłano rozkaz, aby do woyſk *Niemieckich* 2,800. mułów zakupiono. W *Wenecyi* Okręt od 80. a Fregatę od 40. harmat uzbraiaią; y temi nowy od Rzeczypoſpolitey Poſeł do *Carogrodu* ma płynąć.

Z Wiednia dnia 28. Lutego. Ceſarz Jmść nieuſtannie ſiedzi w ſwoim Gabinecie, y ſam wyſyła Kuryerów; przez co wſzyſtko ſię odprawuie w iak naywiękſzym Sekrecie. Cała zatym naſza wiadomość o naſtępuiącey woynie gruntuie ſię na ſamych domyſłach, y rozporządzeniach Dworu, któreſię nie tak łatwo utaić mogą. Sztafety uſtawiczne, iedne wyieżdzaiące, drugie przyieżdzaiące widziemy. Przed kilką dniami, pięciu Kuryerów do pięciu w Kraiach Dziedzicznych Generałów iedney godziny wyſłano. Mocą poſłanych Rozkazow, wſzyſcy Officerowie powinni być gotowi do marſzu, a wſzyſcy Pułkownicy maią powiękſzać ſwe Pułki, wyżey nawet nad liczbę przepiſaną w czaſie woyny. Oprócz dwuch Reymentow Kiryſierow, y

dwuch pieſzych, które pomaſzerowały z *Ziemi Siedmiogrodzkiey* ku *Węgrom* y *Auſtryi*: oprócz 20. tyſięcy *Kroatów*, które idą ku *Czechom*, dla przeſzkodzenia, żeby nie tak gęſto z Woyſka *Auſtryackiego* w *Bawaryi* uciekano; ſłychać ieſzcze, że 25. tyſięcy tychże ſamych ludzi ma ſtać w gotowości na pierwſzy rozkaz.

Bogaty ów, y ſławny niegdyś w *Polſzcze Zyd*, *Frankel* od kilku iuż tygodni tu ſię znayduie; mieſzka na Przedmieściu, y całym cugiem ieździ, z dwuma za Karetą Huzarami. Ma on Córkę iedynaczkę, którey niemyśli inaczey wydać, chyba za którego z Panow przednieyſzych; daie bowiem za to w poſagu taki Kapitał, który na 200,000 Złotych roczney prowizyi uczyni.

Sławny ów *Montenegrynów* Dowodzca, który przeſzłey woyny pod imieniem *Steffano-Piccolo*, Baſzy *Scutari* w *Albanii* tak mocno dogeżdżał, niedawno tu przyiechał, zwiedziwſzy temi czaſy barzo wiele Kraiów.

Z Carogrodu dnia 3. Lutego. Boiaźń owa, którą wzmaganie ſię niby powietrza, było wzniecilo, iuż teraz uſtała; gdyżſię pokazało, że tey śmierci, którą tu wiele oſob w tych czaſiech umarło, nie powietrze lub iaka zaraza, lecz inne panuiące tu teraz niemocy były przyczyną.

Doniesienie z WARSZAWY Dnia 1. Kwietnia.

Jeden młody Cudzoziemiec, umieiący ięzyk Francuski, Niemiecki *y* Włoſki, *ſpoſobny też do fryzowania, chciałby wniść w ſłużbę za Kamerdynera. Mieſzka on za* Bielinem *na* Ulicy Zieloney, *w Domu Stolarza przezwiſkiem* Mack.

Z Drukarni Dufurowſkiey *wyſzła Kſiążeczka pod tytułem* Lauretta, powieść Moralna *Cena iey Złotych 2. Tamże wyſzła Kſiążka*: Minna Barnhelm, *czyli* Szczęście Zołnierſkie; *Komedya w 5. Aktach. Cena Zł. 3.*